

שעל ידו מערכת הכשרות בד"ץ שאץ אשדוד SKS
בראשות כ"ק אדמו"ר משאץ אשדוד שליט"א

הפרשה בראי הכשרות

כשרות השמן בחג הפסח [המשך]

נושא
השבוע:

אקטואליה בכשרות

בירורי הלכה קצרים לשאלות 'אקטואליות בכשרות' מתוך הספר "וכשר הדבר"

לפסח שמאלץ או שמן? (מאמר ב')

דין התירו שמן בפסח, ויאכלו כל השמנים, שמן זית ושמן העשוי מקטניות, וזה אסור באכילה, ויש לחוש לאחלופי וכו', לכן חלילה מעשות חדשות בארץ.

דין 'שמן קטניות'

מצינו חידוש גדול בדברי המהרש"ג (ח"א סימן מ"ג) שכתב להתיר אף שמן קטניות, ואכמ"ל בטעם הדבר, אך יצויין שהמנהג שונה מזה - שהרבה מבני ספרד הגם שהם מקילים באכילת קטניות, הם מחמירים בשמן קטניות מחשש 'תערובת חמץ'.

ההכרעה למעשה

לדינא כתב השו"ע הרב (או"ח סימן תנ"ג סעיף ה') כפסק הדרכי משה, דשמנים שאינם נעשים ממיני קטניות - מותרים אפילו באכילה, ולא נהגו איסור אכילה אלא ב"שמנים הנעשים ממיני קטניות".

המומחיות הדרושה בהענקת כשרות לשמן

למעשה דרושה מומחיות רבה בהענקת השגחה בשמן זית או בשאר שמנים הכשרים לפסח. וזאת גם במפעל המייצר רק 'שמן זית', כי בשטח המפעל ישנם אלפי מטרים של צינורות, ואי אפשר להכשיר מפעל של שמן 'במים', ויש צורך לעשות את ההעגלה באלפי ליטרים של 'שמן כשר לפסח', והרבה מן הטורח והיגיעה יש בכך.

'מה נשתנה' בשמן

בגליון הקודם הבאנו את שאלת 'מה נשתנה' שהגיע למערכת, שבדורות הקודמים היו נוהגים רוב בני אשכנז להשתמש בפסח רק בשמאלץ (שומן אווז) ולא בשמן, ואילו בזמננו רובם משתמשים בשמן בפסח, והבאנו החששות שהיו אז, ודברי הפוסקים שנקטו לאסור השימוש בשמן בפסח, ושהדגול מרבבה אוסר להשתמש בשמן בפסח גם אם מקורו ממדינות רחוקות, וכעת נעבור למצב בזמננו והכרעת הפוסקים למעשה.

השינוי לטובה בזמננו

כהיום נתפשט המנהג להקל להשתמש בשמן זית בפסח, מאחר שידוע שהשמן נעשה בייצור מיוחד לפסח בכלים מיוחדים שאין בהם חשש חמץ, וכמו שכתב בשו"ת בית שערים (ח"א סימן רט"ו) אודות דברי הדגול מרבבה הנ"ל, וז"ל: ובפרט מה שפלפל (א.ה.) הדגול מרבבה) לענין 'שמן זית', ודאי מיירי בלא נעשה לשם פסח, דבנעשה לשם פסח ודאי אין איסור בשמן זית.

סברת האוסרים בשימוש בכל השמנים

אך יש לציין דבשו"ת בית שערים (שם) מביא מכתב מהגה"ק בעל הייטב לב זיע"א - שכתב להחמיר בכל מיני שמנים אפילו אלו שבודאי אינם ממיין קטניות כלל, וטעמו עמו: פן יאמרו בית

ברכת 'פסח כשר ושמח'

לגאב"ד הבד"ץ כ"ק מרן אדמו"ר משאץ שליט"א
ולכל המסייעים בעבודת הקודש, המשגיחים והמפקחים בארץ ישראל וכו', שמסורים נפשם יומם ולילה, כדי שיוכלו יהודים בכל קצוות תבל לאכול ולשתות מאכלים ומשקאות הכשרים בתכלית ההידור, ולכל אדמו"רי ורבני אשדוד המעטירה, ולכל הקוראים החשובים, ולכל בית ישראל. יה"ר שתזכו לשמוח בחג הפסח בשלימות, ולהינצל ממשוהו חמץ, ולהיזהר בכל ימות השנה במשמר על הכשרות ביקלה כבחמורה, ונשזכה במהרה ונאכל מן הזבחים ומן הפסחים, בביאת גואל צדק אמן.
המברכים מעומק הלב - חברי מערכת "וכשר הדבר"

סיפורי הכשרות

סיפורים נדירים במעלת ובחובת הזהירות בכשרות המאכלים

איך יכול אדם לזכות שיודיעו לו משמים אם המאכל כשר או טריפה

בספר שיח שרפי קודש (ענינים שונים עמ' י"ד) מובא סיפור נפלא - פעם אחת בעת שהרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" היה יושב לאכול הסעודה עם החסידים היושבים לפניו, הובא לפניו רוטב בשר, והיה מהפך בכך תוך הרוטב 'אילך ואילך' ולא אכל, והמסובים גם לא אכלו מחמת שראו שהרבי אינו אוכל, ובתוך כך נתוודע שהיה שאלה על הבשר, והיה לפלא בעיני כל האנשים שהיו שם וראו את המעשה הנ"ל. ואמר להם הרבי בעל ה"חידושי הרי"ם": "מה זה לפלא בעיניכם, הדבר הזה יכול כל אחד ואחד לידע אם האוכל כשר או טריפה, וזה 'אם האדם מקבל על עצמו קודם אכילה - שאם חס ושלוש יש דבר איסור בתוך המאכל שאוכל שיחנק באכילה זו', אז מודיעים לו מהשמים אם המאכל טריפה כדי שיתרחק מהאיסור.

למה סירב האבני נזר זצ"ל לתת הכשר למפעל "בארשאט" (משקה העשוי מסלק) לפסח

בספר ליקוטי אב (פורים) מובא סיפור נפלא - הגה"צ מנארל זצ"ל היה אומר - שקבלה בידו כי פעם ביקש יהודי מהגה"ק האבני נזר זצ"ל שייתן לו "הכשר למפעל שהקים לצורך ממכר 'בארשט' (=משקה העשוי מסלק) לפסח", אולם האבני נזר סירב לכך כשהוא מטעים באזניו את סיבת סירובו - הנה כיום מכינים בכל בית יהודי 'בארשט' לפסח, וכבר באמצע החורף מתחילים בהכנות לכך, ומאז שכבשו את ה'בארשט' בחבית המיועדת לכך, יודע כל ילד בבית שאסור להתקרב ומכל

שכן לגעת בחבית של ה'בארשט', כי חבית זה מיועדת לחג הפסח, ועל החומרות בפסח אין שום פשרות, ובצורה כזאת נקבע ונטבע בנפשות ילדי ישראל חומרות החג, ואילו אתה מבקש ליקח מכלל ישראל את הדבר הזה.

פליאתו של החזו"א זצ"ל על המדקדקים בזהירות נוראה בפסח מחשש רחוק של חמץ...

בספר לקראת שבת מלכתא (פסח) מובא - החזו"ן איש זצ"ל התבטא פעם על כך, שישנם אנשים שבפסח מדקדקים מאד בזהירות נוראה על כל חשש רחוק של חמץ, ואם נופל משהו על הרצפה זורקים אותו מיד, אבל במשך השנה מה שנוגע לאיסורי טריפה החמורים אינם מקפידים כל כך, אף שבפסח בודאי אין חשש שיעברו על איסור דאורייתא, ובטריפה רוב החששות הם על דאורייתא.

ילדי הכשרות

מדור שו"ת מיוחד לילדים בעניני כשרות, נושאת פרסים

שאלה א'

איך מכשירים ומגעילים "מפעל שמן זית" לפסח?

שאלה ב'

מה יכול לגרם לטמטום הלב ולטבע רע ולאכזריות ורציחה רח"ל?

שאלה ג'

מדוע בכל הקרבנות כתוב במשנה הלשון "נאכל", ואלו בקרבן פסח כתוב הלשון "אינו נאכל"?

[התשובות מופיעות בתוך הגליון]

תשובות בכתב ברור וקריא, ניתן לשלוח למספר פקס - 08-8645575

הילדים שיענו לפחות 2 תשובות נכונות, יכנסו להגרלה על פרסים נאים בע"ה.

גלריית הכשרות

הצצה שבועית מגלריית הכשרות הבד"ץ ברחבי העולם

ביקור השגחה

במפעל "רסק עגבניות" בסין.

הגאב"ד בבדיקת יסודית של פס הייצור

המטמונים במאכלים

תיאור קצר וקולע על חומרים שנמצאים במאכלים

מיוחדים ובפטישיים. ובתהליך הסופי - היו גורסים את המלח לגרגירים באמצעות רחיים.

מלח (מאמר ב')

היווצרות מלח טבעי

מלח בצורתו הגבישית נוצר - מהתאידות כתוצאה מהתייבשות של אגמים או ימים סגורים. שכבות המלח עשויות להיות בעובי של עד 350 מטר ולהמציא מתחת לשטחים נרחבים. בארצות הברית וקנדה משתרעות שכבות מלח נרחבות תת-קרקעיות, החל באגם הרי האפליציים של מערב מדינת ניו יורק, דרך חלקים מאונטריו ותחת רוב אגם משיגן. **הערים קליוולנד ודטרויט בנויות מעל 'שכבת מלח עבה' אותה כורים לשימוש בהפשרת קרח בכבישים.** מרבצים נוספים של מלח מצויים: באוהיו / קנזס / ניו מקסיקו / נובה / סקוטיה וסקסצ'ואן, ובהרי הימלאיה מופק מלח קדום תת-קרקעי.

מה זה "פקקי מלח" ?

הם דיאפירים אנוכיים או גושים דמויי צינורות של מלח, כאשר לחץ הנובע ממשקל הסלע וטקטוניים גרמו למלח "לזרום כלפי מעלה" ממרבצי המלח שמתחת לסלעים. עליית "פקקי המלח" גורמת להתקמרות השכבות שמעליהן ולהתבקעותן.

מה הם מכילים ?
פקקי המלח מכילים - אנהידריט, גבס וגופרית

טבעית, בנוסף להליט וסילביט. פקק מלח יוצר לפעמים 'מלכודת' מבנה שבו ניתן למצוא נפט.

היכן הם מצויים ?

ניתן למצוא פקקי מלח - בגרמניה / ספרד / הולנד / רומניה / פולין / הודו / פקיאסטן ואיראן. גם "הר סדום" שבדרום ים המלח, הוא פקק מלח.

היכן הוא "מאגר המלח הגדול בעולם" ?

הר סדום הוא "מאגר המלח הגדול ביותר בעולם". גובהו 230 מעל ים המלח, אורכו 11 קילומטר, ורוחבו בבסיסו 2.2 קילומטר. הוא עשוי מ - 98% נתרן כלורי.

כיצד הפיקו מלח מ"הר סדום" ?

כבר מימי קדם כרו מלח מהר סדום. המלח הופק בתהליך של 'חציבה וכריה'. על פי ההלכה היו חייבים 'לכתחילה' להשתמש במלח מ"הר סדום" למליחת הקרבנות בבית המקדש (עיין מסכת מנחות דף כ"א). שלומדים מהפסוק 'ולא תשבית מלח' - הבא מלח שאינה שובתת, ואיזו זו מלח סדומית. ורש"י שם מפרש בד"ה שאינה שובתת - שמצויה בקיץ ובחורף, ומלח סדומית היא משליכה לאגפיה). כריית המלח - התבצעה על ידי שבירת גושים ואחר כך היו מפוררים אותם במחבטי עץ

הפקת מלח ממלחות

צורה נוספת שבה נקטו מימי קדם עד לפני עשרות שנים, להפקת מלח, שהיו משתמשים במים שעברו 'דרך מלח באופן טבעי', והפנו אותם לבורות ניקוז ואידוי. בתחתית הבורות היו מצטברים 'גושי מלח' שאותם היו גורסים ברחיים.

אידוי מי ים

דרך נוספת להפקת מלח הייתה על ידי 'שאיבת מים שנקוו על גבי הסלעים בחוף הים בעת הגאות'. לטענת העוסקים בכך - לחופי הים התיכון, היתה תפוקת המלח בתהליך זה, רוטל אחד של מלח על כל חבית של 150 ליטר. יכול מלח כזה כ - 1.8%, סביר, בהתחשב בכך שריכוז 'נתרן כלורי' במי הים הוא כ - 3.5%. בעבר סוחרים שהיו מובילים סחורות ל"נמלי יפו ועכו" - היו חוזרים עם מטען של 'מי ים לאידוי ולהפצה'. ענף כלכלי דומה לא התפתח סביב "ים המלח" - כיון שמימי אמנם מכילים 38% מלח, אך הם מכילים גם מגנז כלורי ומגנזיום, ולכן הם מרים ושמנוניים למגע, והמלח אינו טעים. בארץ ישראל עוסקת בהפקת מלח חברת "תעשיות מלח לישראל".

10 שימושים במלח - בתורה ובחז"ל

- מסריח לעולם.
  - ג. מליחת הקרבנות - בכל הקרבנות שהקריבו בבהמ"ק היה צריך להוסיף מלח כמש"כ וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו'. וחז"ל (מנחות כ"א). קבעו שיש להשתמש במלח סדומית מהר סדום וכנ"ל, הנחשב למלח טהור ואיכותי. לצורך כך הייתה במקדש לשכה מיוחדת בשם 'לשכת המלח'.
  - ד. זריעת האדמה במלח - אחד העונשין על הפרת הברית בידי ישראל הוא 'זריעה במלח' כדי שהאדמה לא תתן יבול (עיין דברים כ"ט, כ"ב).
  - ה. המלח שהציל ממות - בספר מלכים (ב', ב', י"ט - כ"ב) מסופר כי אלישע הנביא שפך 'מלח' למוצא של מים אשר גרמו למוות, והצליח על ידי זה לרפא את המים.
  - ו. מלח סדומית - נחשב למלח חריף
- במיוחד, והוא שימש להכנת הקטורת בביהמ"ק, וגם מוזכר בחז"ל ובהלכה - שמסוכן לעינים, ולכן תקנו ליטול ימים אחרונים בסוף הסעודה.
- ז. הכשרת בשר לאכילה - המלח משמש להכשרת הבשר לאכילה, זורים מלח בישול גם על הבשר ומשהים שעה לספיגת הדם מתוכו, כדי לא לעבור על 'איסור אכילת דם'.
- ח. איסורי שבת במלח - אסור למלוח עור בשבת משום 'מלאכת מעבד'. אסור למלוח אוכל לזמן רב שנראה כמעבד או כמבשל. אסור להכין מי מלח בריכוז גבוה שהביצה צפה בהם.
- ט. דין המלח בברכות ובנדרים ועירוב - הם הוחרגו מכל המאכלים ואינם נחשבים 'מזון' לגבי דיני ברכות ונדרים ועירוב ועוד.
- י. המלח שממתיק - איתא בחז"ל (ברכות ה.) דהיסורים נמשלו למלח, מה מלח ממתיק את הבשר, אף יסורים ממרקין כל עונותיו של אדם.

- א. בתורה - נזכר המלח לראשונה בשם 'ים המלח', ולאחר מכן בסיפור של אשת לוט שנהפכה ל'נציב מלח'. וזה גם היה אחד הדברים שהקב"ה המטיר על סדום (כן משמע ממש"כ התורה בפרשת נצבים - גפרית ומלח וגו' כמהפכת סדום ועמורה וגו').
- ב. ברית מלח - כוחו המשמר של המלח מתבטא בתורה במונח של "ברית מלח" שמשמעותה שהברית עומדת לעולם. במונח זה מתוארת בתנ"ך נצחיות הכהונה של "בית אהרן" (במדבר י"ח, י"ט) - כל תרומות הקדשים אשר ירמו בניי לה' נתתי לך ולבניך ולבנותיך אתך לחק עולם ברית מלח וגו', ונצחיות המלוכה של "בית דוד" (דברי הימים ב' - י"ג, ה') - כי ה' אלוקי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח. ורש"י מפרש שהרמז בזה בנצחיות הכהונה והמלוכה - כברית הכרותה למלח שאינו

קטעים נבחרים המאירים כספירים מתוך הספר "אגרות שלום" שכתב הגה"ק הסב"ק רבי שלום אבד"ק שאץ לונדון זצוקללה

כתבי הקודש

מה הסביר 'ענני הכ"ג' לפילוסוף הרומי למה אסרה התורה לאכול מאכלות אסורות?

לירושלים ת"ו בזמן שביהמ"ק היה קיים, ודיבר עם ענני כה"ג, ובקשו להבינו טעמי המצות, ובהגיעו לאיסורי המאכלים שהזהירה אותנו תורתנו הקדושה, ביאר לו - שהמאכלים האסורים מטממים הלב ומולידים טבע רע באוכליהם ואכזריות ורציחה, לכן הישראלי רחמן בטבעו ובעל צדקה וגמילות חסדים, ואיננו הורג נפשות ביתר שאת ומעלהו 'עו' מכל משפחות האדמה, וכן כתב אדונינו המלך הגדול הרמב"ם ז"ל במורה נבוכים (ח"ג פרק כ"ח), כאשר אנו רואים בא"י, פרי אכילת מאכלות אסורות רח"ל והבן וכו' עכ"ל.

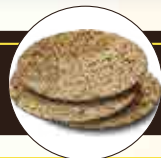
ש"ק ועוד ועוד, וביותר יותר עגמה נפשי על גודל הפרצה "מדבח (מטבח) הפועלים" בתוככי ירושלים ת"ו, לעין השמש יאכלו ט"ו מאות פועלים בכל יום ארוחתם נבלות וטרפות וכו', שהבד"צ בעצמם כתבו 'מדבח (מטבח) הפועלים טרפה בהחלט', וכן עוד בשאר מקומות בארץ הקודש כן, אוי לעינים לכך רואה ואזנים שכך שומעות.

וכבר העיד והבין ענני כהן גדול (א.ה.) שמו נזכר ב"סדר הדורות" ערך 'גדולים' ג' אלפים תת"ו, ובספר 'יוסיפין' פרק מ"ד ופרק ס"ד) להפילוסוף הרומי שביקר

בספר אגרות שלום (מכתב רס"ט) כותב רבינו דברים נוראים בענין המכשול החמור שהיה בא"י שהאכילו אנשים נבלות וטרפות, וז"ל - מר האצטפלאט נ"י (א.ה.) מכתב זה שלח רבינו לאחד משרי המדינה בא"י, אחדשה"ט, הנני מוקירו מכבודו כערכו הרמה, אודיעהו כן, נסעתי מלונדון לבקר (ב)א"י, ומה מאוד נשתוממתי על המראה כי בעוונותי הרבים מצאתי במקום ארץ הקודש פלשתניא, נלאיתי נשוא בראייה ושמיעה המעציבות, היאך יתנהגו אחינו בני ישראל במקום הקודש וכו', כי יאכלו ר"ל נבלות וטרפות ושפנים, וחילול

פרפראות הפרשה והמועדים

פרפראות נפלאות בעניני הפרשה והמועדים מצדיקי הדורות ז"ע ועכ"א

הפסח אינו נאכל

ידוע האימרא הנפלאה שצדיקים אמרו, אהא דתנן במסכת זבחים (פרק ה') הבכור והמעשר והפסח קדשים קלים, שחיתתן בכל מקום בעזרה וכו', שינה באכילתן, הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד, הפסח אינו נאכל אלא בלילה, ואינו נאכל אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנויו, ואינו נאכל אלא צלי [ואנו נוהגים לומר משנה זו בכל יום בתפילת שחרית בסדר הקרבנות].

ולכאורה קשה - מדוע לגבי בכור ומעשר נקטה המשנה הלשון 'נאכל', ואילו בפסח נקטה המשנה הלשון 'ואינו נאכל'. ותירצו צדיקים שהמשנה באה לרמז - דבחג הפסח יש לזהר ביותר בענין האכילה, ולכך נקטה בפסח הלשון "אינו נאכל" בשונה משאר הקרבנות, ודפח"ה. {ועיין בגליון הקודם במדור זה, שהארכנו בענין שצריך לעשות החומרות והזהירויות בפסח "מתוך שמחה", וכך נזכה שהבנים ירגישו שמחה בזה שהקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ושאנו זוכים לקיים המצוות בשמחה}.

מרב אשר מקלו יגיד לו והכל כשר בעיני כשמשלמים לו וכו' ע"ש.

מדוע לא ערך הרבי מבוהוש טיש בפסח, ומי לא חילק שיריים בפסח

הרה"ק רבי אהרן מבעלז זיע"א אמר רמז נפלא למנהג שנוהגים בהרבה קהלות ישראל - שבפסח אין אוכלים איש אצל רעהו מחמת הזהירות היתירה מחשש משהו חמץ, דבפרשת ראה כתוב בתורה לענין "חג השבועות" - ושמתח לפני ה' אלקיך אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך, וכן ב"חג הסוכות" כתוב שם - ושמתח וגו' כמו בחג השבועות, ואילו ב"חג הפסח" לא כתוב כן, וזה כדי לרמז שבפסח אין אחד מתארח אצל חבירו.

ובקובץ צפונות (גליון י"א, עמ' צ"ו) מובא שהרה"ק מבוהוש זיע"א - לא היה עורך שולחן בימי הפסח, מפני שיש אנשים שמדקדקים על עצמם "לא לטעום שום דבר אצל אחרים". והרה"ק מסקולען זיע"א היה נוהג - שלא היה מחלק שום שיריים בפסח, כיון שבפסח אין מתערבים במאכל ובמשתה אצל אחרים, ורק חילק פירות (הובא בנטעי גבריאל פסח פרק מ' סעיף ד' ובמקורות שם).

בעל החנות שהדביק לתומו מדבקה 'כשר לפסח' על מוצרי החמץ

בספר הליכות חיים (פסח, ערך הכשרות) מובא מכ"ק מרן אדמו"ר מצאנו זיע"א בעל ה'שפע חיים' וה'דברי יציב' שאמר (שיעור חורש"י פרשת צו, תשל"ה) - כבר הזהרתי על זה גם בשנים הקודמות אפילו בא"י, וכ"ש כאן בארה"ב, שהנשים קונים מאכלים רבים לפסח בהכשרים שונים שאין יודע טיבם, והכל כשר בעיניהן, ואיני יודע את המצב כיום, אולם זכרני שבשנה הראשונה או השניה אחר בואי לארה"ב סיפרו שב"איסט סייד" היה גוי שמכר בחנותו גם לחם, וגם דברים כשר לפסח, והיה אז הדרך שהמכשירים היו נותנים לבעלי החנויות מדבקות שכתוב עליהן 'כשר לפסח' להניחן על הדברים הכשרים לפסח, וזה הגוי לפי תומו הדביק מדבקה כזו גם על הלחם, ואז רעשה העיר מזה.

ומי יודע מה נחשב היום לכשר לפסח רח"ל וכו'. ועכ"פ הרבה יש לזהר קודם שמכניסים מאכל לפה בפסח שלא ישלחו ח"ו בחמץ בפסח, וצריך לחקור אחריהם מאות ואלפי פעמים בחקירה ודרישה מי הוא הרב המכשיר, ואם המאכל כשר באמת ואין בו חשש קטניות וכדומה, ולא יהא מוכשר

הודעה משמחת

היות והגיעו שאלות רבות בעניני כשרות למערכת הכשרות, בס"ד בגליונות הבאים יובאו השאלות עם התשובות מהבד"ץ לתועלת הצבור, ניתן לשלוח שאלות נוספות - במייל ובפקס של מערכת הכשרות המופיעות בסוף הגליון.

וכן יפורסמו בל"ג שמוות הילדים שזכו בהגרלות בין המשיבים שכתבו תשובות נפלאות לשאלות במדור המרתק "ילדי הכשרות".

ניתן להפנות שאלות בכשרות, למערכת הכשרות בפקס - 088645575 ובמייל: rabbi@skskosher.com

ומערכת הכשרות תענה בל"ג על השאלות בגליונות הבאים במדור מיוחד, נא לכתוב את השאלות בצורה ברורה ועניינית.

וכן ניתן לשלוח הערות או הארות על הגליון, ולהצטרף לקבלת הגליון במייל, בכתובת הנ"ל.